

Modernisering secundair onderwijs in een notendop

DOOR KRIS VAN DEN BOSSCHE

N

Nog enkele maanden en dan is het zover. Vanaf september wordt de modernisering van het secundair onderwijs gradueel ingevoerd. Dit wil zeggen dat het 1e jaar wijzigt vanaf 1 september 2019, het tweede jaar vanaf 1 september 2020 enz. Enkele weken geleden stuurde minister Hilde Crevits al een brief naar alle CLB's om te verduidelijken wat er van hen verwacht wordt qua informatieverstrekking over de modernisering. Zij gaf ook een beknopte samenvatting van wat de modernisering precies inhoudt. Gebaseerd op deze brief en andere informatie, zet dit artikel voor alle Caleidoscooplezers de belangrijkste vernieuwingen nog eens op een rijtje.

EEN BREDE, ORIËTERENDE EERSTE GRAAD DE STRUCTUUR BLIJFT ZOALS VROEGER: A-STROOM EN B-STROOM

De eerste graad heeft een oriënterende functie waarbij leerlingen kunnen ontdekken wat ze graag doen en wat ze goed kunnen. De structuur van de eerste graad blijft behouden, met een A-stroom en een B-stroom. De voornaamste wijziging hier is de striktere toegang tot 1A en 1B. Leerlingen met een getuigschrift basisonderwijs starten namelijk verplicht in 1A. Leerlingen zonder het getuigschrift basisonderwijs starten verplicht in 1B. Voor leerlingen die op basis van leeftijd instromen of vanuit een niet-Vlaamse school zijn er nog andere toelatingsvoorwaarden. Hiervoor verwijzen we graag naar de omzendbrief SO64. Een andere opvallende wijziging in de 1e graad, is de naamswijziging van Beroepsvoorbereidend leerjaar naar 2B.

DE INHOUD VERANDERT

De structuur van de eerste graad blijft dezelfde, maar de inhoud wijzigt. Er worden geen vakken meer opgelegd in de regelgeving. Wel is het zo dat er tijdens de lessen van de basisvorming (zie verder) moet gewerkt worden aan de eindtermen. Die eindtermen worden geformuleerd vanuit 16 sleutel-

competenties. Er zijn 2 sets van eindtermen die te bereiken zijn op populatieniveau in de 1e graad: een set voor de A-stroom en een set voor de B-stroom. De overheid verwacht dus dat de school ervoor zorgt dat een ruime meerderheid van de leerlingen deze eindtermen behaalt. Dit heeft de grootste impact voor de B-stroom, waar er tot nu toe geen eindtermen waren, maar ontwikkelingsdoelen. De ontwikkelingsdoelen waren 'na te streven'. Eindtermen moet men 'bereiken'.

Nieuw aan de eindtermen is ook dat er voor alle leerlingen eindtermen basisgeletterdheid zijn. Deze moeten niet bereikt worden op het niveau van de populatie, maar op het niveau van de individuele leerling. De eindtermen kan je terugvinden op onderwijsdoelen.be. Voor de tweede en derde graad worden de nieuwe eindtermen nog ontwikkeld.

Het lesurenpakket bestaat voor het 1e jaar minstens uit 27 lessen basisvorming. Daarnaast zijn er minstens 5 lessen differentiatie voorzien. Differentiatie wil zeggen dat men zal werken aan verdieping (extra uitdaging) of versterking (remediëring) van de algemene vorming. Maar ook verbreding via nieuwe vakken is mogelijk. In 2A gaat de basisvorming en de differentiatie respectievelijk naar 25 lessen en 2 lessen. In 2B wordt dit 20 lessen en 2 lessen. Voor de overige 5 lessen in 2A en de overige 10 lessen in 2B kunnen leerlingen kiezen uit basisopties of onderliggende pakketten. In 2A kan je er 1 kiezen. In 2B kan je afhankelijk van het aanbod en de organisatie van de school 1, 2 of 3 basisopties of pakketten kiezen. Info over de basisopties en pakketten vind je op de pagina 'modernisering SO' op onderwijskiezer.be.

Het oriënterende aan de nieuwe eerste graad is zeker ook dat in de basisopties geen hiërarchie qua theoretische moeilijkheid vervat zit. Iemand die een 2A STEM-technieken volgt, moet theoretisch even sterk uitgedaagd kunnen worden als iemand

Kris Van Den Bossche is CLB-medewerker in Vrij CLB Waas en Dender en verantwoordelijke onderwijsloopbaanbegeleiding in Vrij CLB Netwerk.

die een 2A Moderne Talen en Wetenschappen volgt. Men wil vooral dat leerlingen ontdekken wat hen interesseert.

In de tweede en derde graad zal de structuur vanaf 1 september 2021 wijzigen en zullen richtingen geordend worden op basis van finaliteiten en domeinen. Meer uitleg hierover vind je op onderwijskiezer.be.

MEER OVERGANGSMOGELIJKHEDEN EN DE TOELATINGSKLASSENRAAD WORDT BELANGRIJKER

Met de modernisering van het SO zijn er meer overgangsmogelijkheden ingebouwd. De voornaamste wijziging hierin is dat er meer overgangsmogelijkheden voorzien zijn om vanuit de B-stroom naar de A-stroom over te gaan. Een leerling die geslaagd is in 1B mag, mits akkoord van de toelatingsklassenraad, ook starten in 2A. Een leerling die in 2B geslaagd is, mag mits akkoord van de toelatingsklassenraad ook naar een richting in de tweede graad in een finaliteit met een doorstroomcomponent. Er is zelfs een basisoptie 'Opstroomoptie' voorzien in 2B waarbij deze overstap zelfs zonder toelatingsklassenraad kan.

Een andere wijziging geeft meer belang aan de toelatingsklassenraad. Voor overgangen tijdens het schooljaar was het tot nu toe mogelijk om dit van rechtswege te doen tot 15 januari. Daarna was er toelating nodig van de klassenraad. Met de modernisering zullen overgangen tijdens het schooljaar altijd met toelatingsklassenraad dienen te gebeuren. De datum van 15 januari verdwijnt dus gradueel uit de regelgeving. Alle finesses in verband met de overgangsmogelijkheden kan je lezen in de omzendbrief SO64.

ATTESTERING

Na het eerste jaar verdwijnt in feite het B-attest en zullen er dus enkel A- en C-attesten kunnen uitgereikt worden. Toch kan het A-attest een clausulering bevatten op het niveau van een of meerdere basisopties of pakketten. Vanaf het tweede jaar spreken we wel opnieuw van A-, B- en C-attesten.

De modernisering zorgt voor een wijziging van de mogelijkheid om een jaar over te zitten. Het gaat om maatregelen die als doel hebben het zittenblijven te verminderen en schoolvertraging en ongekwalificeerde uitstroom te verlagen. De maatregelen gaan in vanaf de deliberaties in juni 2020 voor het hele secundair onderwijs. De maatregelen m.b.t. zittenblijven zijn:

- Een leerling die slaagt in 1B, mag nog steeds overzitten in 1A.
- Leerlingen die met een A-attest hun jaar wensen over te zitten (omdat ze bv. graag in een andere richting wensen te starten), zullen advies moeten vragen aan het CLB.
- Leerlingen die met een B-attest hun jaar

wensen over te zitten (in dezelfde of een andere richting), zullen hiervoor een positief advies van de delibererende klassenraad moeten kunnen voorleggen. Indien zij dit positief advies hebben en ook effectief hun jaar wensen over te zitten, moet er ook een adviesgesprek met het CLB plaatsvinden.

Vanaf schooljaar 2018-2019 moet ook de delibererende klassenraad in het derde, vierde en vijfde jaar van studierichtingen die na concordantie (zie omzendbrief SO61) in de dubbele finaliteit of de arbeidsmarktfinaliteit zullen zitten, een advies geven over arbeidsrijpheid en arbeidsbereidheid van een leerling met het oog op een eventuele overstap naar duaal leren. Dit advies heeft geen bindend karakter. En ja hoor, ook het decreet duaal leren gaat in vanaf 1 september 2019.

... EN WAT GEBEURT ER DE KOMENDE JAREN?

Er staan dus heel wat veranderingen in het secundair onderwijs op til de komende jaren. Op dit ogenblik kan je in de omzendbrieven enkel iets lezen over de wijzigingen in de eerste graad. De wijzigingen in structuur, eindtermen, overgangsmogelijkheden, attesteringen, diplomamogelijkheden in de tweede en derde graad worden normaal gezien binnen 1,5 à 2 jaar ingeschreven in de regelgeving.

WIE INFORMEERT OUDERS EN LEERLINGEN?

Het CLB heeft volgens het decreet leerlingbegeleiding een informatieopdracht te vervullen. Weet dat ze in het verhaal van de modernisering hierin niet alleen staan. Er staat expliciet ingeschreven in het decreet dat secundaire scholen hun leerlingen en ouders moeten informeren over de modernisering in het algemeen en de specifieke gevolgen hiervan voor hun school. Dat zal zeker ook van belang zijn voor leerlingen die op dit moment in het 1e jaar van het secundair onderwijs zitten en ergens in de loop van hun carrière een jaar moeten of willen overzitten. Zij komen dan vanuit de oude structuur in de nieuwe structuur, wat voor deze leerlingen toch een aanpassing zal betekenen. ☺

Meer weten?

- Modernisering SO op onderwijskiezer.be: onderwijskiezer.be > secundair onderwijs > Modernisering SO
- <http://onderwijsdoelen.be>
- De omzendbrieven SO61 en SO64 kan je terugvinden via Edulex.